

SLOVENE

Štev. 2. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

V Ljubljani, v ponedeljek, 4. januarja 1904.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velikono, pošti prejemani:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrlet 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnisti
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrlet 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petiversta (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta
26 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona štev. 188.

Ljudski shod v Ljubljani.

Okolu 3000 oseb na shodu.

Novo leto so katoliško narodni poslanci pričeli z javnim ljudskim shodom v Ljubljani. Ta nastop, o katerem so še nedavno trdili nasprotniki, da je nemogoč, mora mogočno vplivati tudi na gibanje v deželi. Zasluga za ta uspeh gre krščansko-socialnemu delavstvu ljubljanskemu, ki je sklicalo shod in prišlo na shod v tolikih množicah, da so se protipoizkusi nasprotnikov jalovo razbili. Krščansko-socialno delavstvo je na tem shodu združeno nastopilo za svoje trpeče brate in sestre v tobačni tovarni, obenem pa viharno manifestiralo za najvitalnejšo svojo zahtevo: za splošno in enako direktno volilno pravico.

Z včerajšnjim shodom se je že bavilo prej delavsko avstrijsko časopisje in oči tudi ostalih avstrijskih kršč. socialcev, ki se bore za pravice ljudstva, so bile v prte včeraj na Ljubljano.

Pogled na zborovalce je pričal, da se zavedajo, da stojé v boju za svoje pravice in da hočejo ta boj voditi z vso odločnostjo in vztrajnostjo. Velika dvorana Starega strelišča je bila s prostorno predvorano, z galerijo in stranskimi prostori natlačeno polna. Okolu 3000 oseb je došlo na shod, mnogi so morali oditi, ker niso dobili prostora. Takoga ljudskega shoda v Ljubljani še ni bilo. Ni čuda, da so začudeni gledali nasprotniki, k so prišli z namenom — shod razbiti. V prvih vrstah so stale vrle delavke tobačne tvarne, za njimi pa je stal mož za možem, in gromovito pozdravljanje naših poslancev uravni hotelo večkrat potihniti.

Shod otvorjen.

Shod je otvoril imenom sklicatelj g. Moškerc, ki je povdarjal važnost shoda in radost na veliki udeležbi s posebnim oziranjem na to, ker z letom 1904 nastopamo desetletnico krščansko-socialne delavske organizacije v Ljubljani. Misli, ki so se v teh desetih letih širile mej ljudstvo, so zašle v kri in meso krščanskega delavstva ljubljanskega, kar kaže sijajna današnja udeležba.

Predsedstvo shoda z velikim navdušenjem sprejeto.

Z navdušenjem, pod katerim se je tresla dvorana in s katerim so se dvigale stotine in stotine rok, je bilo sprejeto sledeče predsedstvo: g. dr. Krek, predsednik; gosp. Čatar iz tobačne tovarne, podpredsednik; gospa Luknar, podpredsednica; tajnikoma gđ. Erzenova iz tobačne tovarne in sklicatelj shoda g. Moškerc.

Nasprotniki si tu niti žugniti niso upali, ker so vedeli, da bi bili pri vsakem protiglasovanju žalostno blamirani.

Pozdravi.

Dr. Krek naznanja mnogoštevilne pozdrave pomembnemu shodu:

Jesenice. Neustrašeno v boj za naše pravice! Ven s splošno in enako volilno pravico! Živel dr. Šusteršič! — Jeseniški delavci.

Tržič. Naprej za pravice naroda in brezpravnih slojev! — Delavci v Trziču.

Podnart. Živela delavska vzajemnost! — Delavci v Kamnigoricah.

Dunaj. Pozdravljamo iskreno današnji shod in želimo najboljšega uspeha. — Niževavstrijska dež. zveza.

Novo mesto. Sočlaščamo! — Rokodelci v Novem mestu.

Polhov Gradec. Le neustrašeno naprej v boju za pravice vernega slovenskega ljudstva! — Več volivcev.

Mengeš. Naprej za pravice našega ljudstva! Živeli zborovalci! — Katoliško-narodni volivci.

Vevče. Krščanski delavci in delavke iz Vevče, ki so zadržani udeležiti se vašega shoda, kličejo: Obilo uspeha vam želimo —

naj se dá delavcem v tobačni tovarni dostojno plačilo — dá, naj se pa tudi ljudstvu, kar je njegovega: Splošna in enaka volilna pravica! Živeli vrli delavci in delavke tobačne tovarne! — Živeli kat.-narodni poslanci, ki se bore za ljudstvo, živela krščanska demokracija!

Ljubno. Živela edinost krščanskih delavcev! Želim najboljši uspeh. — Delavski tajnik Fischer.

Kamnik. Zeleči vašemu zborovanju najboljšega uspeha vam kličejo: Bog živi združeno delavstvo! — Katoliško narodni Kamničani.

Celovec. Edini smo za vaše zahteve. Trdno zahtevajte pravico tudi delavcem. — Krščanski delavci koroški. Pavlič, tajnik.

Dunaj. Pozdrav! Dober uspeh! Pravila zveze društev tobačnih delavcev so odobrena. — Bittner.

Hallein. Krščansko organizirano delavstvo v Halleinu pozdravlja razodeto shod in želi mnogo uspeha tudi prizadevanjem delavk in delavcev c. kr. tobačne tovarne. Tudi tukajšnje organizirano delavstvo tobačne tovarne je poleti pričelo akcijo za zboljšanje položaja tobačnih delavcev in za zboljšanje penzijskih razmer ter upanje na uspeh ni neugodno.

Olbersdorf (Slezija). Z velikimi protestnimi zborovanji imponirajte onim, ki nam ne dajo naših pravic! — Zveza šlezjskih kršč. soc. društev.

Ti pozdravi so pričali, da tudi drugod stoji delavstvo za ljubljanskim kršč. soc. delavstvom, in tudi delavstvo tobačne tovarne naj bo prepričano, da se boče združeno pošteno delavstvo vse Avstrije vedno borilo tudi za njihove zahteve.

Dr. Šusteršič nastopi.

Vsi prijatelji in sovražniki dr. Šusteršiča, tega nevstrašenega borilca za ljudske pravice, so imeli včeraj priliko zbrati se na javnem ljudskem shodu. Odprli smo široko vrata vsem, naš shod je bil ljudski shod pri odprtih vratih, dočim so liberalci poleti imeli svoj „protestni“ shod pri zaprtih vratih „Narodnega doma“ in pod senco bajonetov in policijskih mescev.

Tudi na včerajšnjem importantnem shodu v središču Ljubljane se je pokazalo, da ogromna večina ljudstva stoji za dr. Šusteršičem in njegovimi zahtevami in da nizke psovke, ki lete od nasprotnikov ljudstva nanj, ne morejo omajati zaupanja v njegovo požrtvovalno in nesebično delovanje. Včerajšnji shod mu je dal zopet sijajno zaupnico njegovih volivcev in vseh onih, ki resno čutijo za ljudstvo.

»Živio dr. Šusteršič!«, ta klic je včeraj donel tako mogočno, da je ob jednem bil priče neizprososti, s katero oni, ki stoje za dr. Šusteršičem, hočejo izvojevati ljudstvu pravico.

Dr. Šusteršič in delavstvo tobačne tovarne.

Dr. Šusteršič se je uvodom svojega govora najprej ozrl na razmere v tobačni tovarni ter dejal, da tudi zadnje takozvano »zboljšanje plač« je le nov dokaz, kako dela birokracija, ki tlačí deželo in državo. (Tako je!) Način povišanja mezde je nečuden. Le nekaterim se je dalo — drugi pa so šli s prazno roko domov. Bolje nobenega povišanja, kot tako povišanje. Kruh naj se pravično deli! Pravico zahtevamo za vse delavstvo. (Burno odobravanje) Sedaj se je pa naredilo ravno tako, kakor bi imeli nekateri namen, razdvojiti delavstvo, kakor bi hoteli nalašč vzbujati zavist. Delavstvo pa ne bo šlo na lim! (Ne! Nikdar!) Delavstvo ostane edino, solidarno za svoje pravice. (Urnebasno pritrdjevanje.) Pri tem krivičnem nastopu merodajnih faktorjev ni bila toliko kriva morda huda volja, kakor neumnost. Naša naloga, naloga poslancev bo, nastopiti na merodajnem mestu, da se zve za resnico in da se ta nerodnost popravi. Jaz za svojo osebo obljubujem storiti, kar bo v moji moči. V sporazumu z zaupniki delavstva tobačne tovarne bom napravil prošnjo na cesarja, zahteval bom od ministristva pravičnost in po sporazumu z drž. poslancem g. Robičem, (Navdušeni »Živici«-klici) ki je poročeval o tobačnih zadevah, bova stopila k merodajnim osebam, da se dá delavstvu pravica. Mi poslanci ne bomo samo prosili, mi bomo tudi

LISTEK.

Pisma s pota.

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravskega.

Šolstvo v Ameriki.

Ne v promeni sistema, ne v prevratu vsadnih naprav tiči salus republik, marveč v radikalni preobrazbi odgoje bodočih pokolenj prebivalcev in v delovanju poti v Ameriki splošno razširjenemu mnenju, da tvori samo denar veljavo človeka, in da se gmotne koristi in uživanje edini smoter, pri katerem se spleča kopneti. Američani so to spoznali in treba jim je priznati, da imajo prav, ker so odgojo mladine zaupali večinoma ženskam, ki so po naravi zelo idealne in delujejo v tem duhu tudi pri mladini.

To je oni ozir, zaradi katerega ne smatram za primerno, zaupati pri nas odgojo mladine ženskim rokam; kajti naše društvo tvori ravno nasprotje amerikanskemu. Slepo prenašanje tujih naprav v naše društvo, ker so po drugod rešilne in dobre, more biti za nas zelo škodljivo, in kdor bi tako delal, bi bil podoben onemu amerikanskemu zdravniku, ki je vse boleznii zdravil z lopatiko, češ, naj bolnik ozdravi ali umre, on kot zdravnik samo pomaga naturi.

Na to naj mislijo pri nas zlasti oni, kateri imajo v prvi vrsti skrbeti za narodovo izobrazbo.

V Ameriki pa je temu drugače. Tu ima odgoja otrok v ženskih rokah še to neskončno dobro stran, da zelo vpliva tudi na naraščaj običajne omike, katera stoji tukaj tako nizko. Učitelj nima in ne more imeti takšnega vpliva na svoje gojence kakor nežna in dobro vzgojena ženska, katere navzočnost sama zapoveduje tem na pol divjim duševnim revežem, kakor tudi njih očetom, zatirati svoje robate strasti. To še lože razumemo, ako pomislimo, kako spoštovanje uživajo tukaj ženske. V resnici so, kar se tiče vpliva na običaje, učiteljice v ljudskih šolah Zedinjenih držav prava dobrot. Sam poznam neko šolo nad reko Cosumnes, ali po indijansko Makosine v Kaliforniji. Krajina je tu še skoro divja; Indijanci, ki so se pred nedavnim umaknili iz nje, se še tuintam klatijo, naselniki pa so revni „farmeri“, ovčji pastirji, rudokopi, ali izpiralci zlata ter Kitajci, katerih je povsod polno. Lahko je razumeti, kako neuglajeno in polno divjih nagonov je to šole pred kratkim naseljeno in iz tako različnih življev sestavljeno društvo.

Mislite si, da se nahaja sredi teh razbrzdanih življev šola, v katero morajo pre-

bivalci pošiljati svoje otroke; v šoli pa je učiteljica mlada mis, nežna, drobna in lahka kakor srna, privajena na drugo življenje in druge razmere. Vsak sirovež se čuti v njeni navzočnosti zvezanega, vrti klobuk v roki, ne vé kaj delati, kam sestiti, ne vé, kaj naj misli o tej prikazni, katere njegove oči niso privajene gledati. V njeni navzočnosti se nihče ne drzne zbijati sirovih šal, si ne upa izblekniti kletvice, kajti vsakdo čuti že po nagonu nespodobnost takšnega ravnanja; kdor pa bi tega ne čutil, tega bi kmalu naučile razuma pesti in samokresi sosedov. Iz tega je lahko posneti, da postane ne le bodoči rod, marveč že tudi sedanji, pod podobnim vplivom mehak ter se udi nežnejših običajev.

Predirjal sem nekolikokrat s puško v roki obrežje Cosumne in bližnje gore ter pokukal, enkrat iz radovednosti in — ali naj priznam to? — tudi vsled mičnosti učiteljice, v eno na samoti stoječo šolo. Bila je majhna hišica s samo eno sobo. V sobi stojé klopi, prirejene na najnovejši higijenični način, na steni visé zemljevidi Zedinjenih držav, Evrope in drugih delov sveta; med zemljevidi pa visi napis, ki so ga spletli otroci iz večnih rožic: „knovledge is power“ (nauledž is pauer); znanost je moč. Klopem nasproti stoji katedra, na ka-

tero pa učiteljica le redko kdaj stoji, marveč se rajše izprehaja med klopmi in razlaga pri tem razne predmete na peripatetični način.

Ker pa so zmožnosti otrok zelo različne, treba je skoro vsako dete učiti posebe. Znanje čitanja, pisanja, računstva zavzema seveda poglavitno mesto, a poleg tega obsega predavanje tudi zoologijo, botaniko, zemljepisje itd. Sistem učenja je iskušen in zares neizmerno praktičen, ki pa je sicer že splošno znan. Zemljepisje jame učiteljica učiti z opisom hiše, v kateri se nahaja šola, pri čemer se otroci seznanjajo z zelo poučnimi stvarmi, kakor: kako se stavijo hiše, čemu so potrebne sobe itd. Spoznavši šolo, poznavaajo country (krajino), v kateri se nahaja šola, trge, reke, končno vso pokrajino, potem Zedinjene države. Tako učiteljica čimdalje bolj širi njih obzorje, dokler ga ne razširi po vsej zemlji.

To je izboren sistem, kateremu se imajo Zedinjene države zahvaliti, da zlasti v mladem pokolenju ni človeka, ki bi ne znal čitati, pisati in računati; ki bi ne imel pojma o politiki, z besedo: bi ne bil več ali manj pripravljen na borbo za življenje. Nikakor ni prazna tudi s fakti podprta nadeja, da bodo takšne šole z učiteljicami kaj dobro vplivale, da se zbudí poštenje prebivalcev

zahtevali vaše pravice s tisto odločnostjo, ki je naša dolžnost in bali se ne bomo stopati z vašimi upravičenimi zahtevami tudi pred Njegov Veličanstvo. (Živio! Živio!)

Ven s splošno in enako volilno pravico!

Dr. Šusteršič: Te krivica, ki se godé delavstvu tobačne tovarne, pa zopet pričajo, kako opravičene so želje po splošni in enaki volilni pravici. (Pri teh besedah se je dvignila roka pri roki.) »Ven s splošno in enako volilno pravico!« je bobnelo v dvorani, in ti klici so se glasno in močno ponavljali ves čas dr. Šusteršičevega govora.) Dr. Šusteršič nadaljuje: Nikdar bi se kaj takega ne moglo zgoditi, če bi ljudstvo imelo tiste pravice, ki mu gredo. Splošna in enaka volilna pravica je edino sredstvo, da neha birokratski sistem, da nehajo razmere, v katerih plačani liberalni uradniki igrajo gospodarje v deželi, namestu da bi bili služabniki ljudstva, ki jih plačuje. (Tako je!) Ministrstvo in uradništvo mora postati izvrševalni organ ljudske volje. (Nepopisno navdušenje.)

Najprej volilno pravico!

Dr. Šusteršič: Mi smo zapostavili vsa druga vprašanja, vse druge težnje za reformo volivne pravice. Ljudstvu naj se pred vsem da pravica. V tej dvorani, kjer zboruje današnji volilni shod, se je pričel naš boj, tu je bil razbit deželni zbor in razbit bo toliko časa, dokler naše ljudstvo pravice ne dobi! (Burno odobravanje.)

»Narod« in soc demokratje.

»Slovenski Narod« je našel čuden argument proti naši obstrukciji. »Narod« pravi: Soc. dem. tudi zahtevajo splošno in enako volilno pravico, vendar so lepo pridni in nikjer za to ne obstruirajo. »Narod« ne pomisli tega, da v dežel. zboru ni nobenega soc. demokrata in če bi bil in bi bil pošten, stal bi za volilno pravico na naši strani, ker bi sicer izdal interese svojih volivcev. Soc. demokratje v drž. zboru so za obstrukcijo premalo močni, ker 10 poslancev mej 400 poslanci pač ne more obstruirati. Mi se liberalnim prvakom ne bomo klanjali, ko zahtevamo pravice ljudstva.

Schweglova izjava o volilni reformi.

Liberalce boli naša obstrukcija in zato vpijejo proti njej. Kako mislijo liberalci o volilni reformi priča nam izjava barona Schwegla, ki je rekel, da za tako volilno preosnovo treba cele generacije. (Smeh.) Ali je kdo tu, ki bi bil takega mnenja in bi bil zadovoljen, da volilna reforma čaka še cele generacije? (Nobenega!)

Liberalci in ljudstvo.

Liberalci se ljudstva boje, kakor vrh blagoslovljene vode. Niti v Ljubljani, kjer imajo obč. gospodarstvo v rokah, ne sklicujejo javnega ljudskega shoda, kamor bi vsi prišli. (Vai! Vai!) Na solnce naj pridejo, ne pa skrivati se pod senco žandarjev v »Narodnem domu«. Ven na solnce, na beli dan, kakor ga je Bog ustvaril! (Viharno odobravanje.) Ker če ima človek mirno vest, se ne skriva za policaje v »Narodni dom« ali »Mestni dom«. (Klici: Na svojem protestnem shodu so liberalci izključili javnost! Za policaje so se skrili!) Ti gospodje imajo slabo vest, da se ljudstva boje.

Liberalci in volilna reforma.

Večina ljudstva, večina davkoplačevalcev je izključena od poštene volilne reforme.

in javna vest, s katerima se žal! tu vkvarjajo mucike.

Šol, više opisani podobnih, je obilno. Brž, ko nastane v puščavi nekoliko »farm«, še sredi Indijancev, bivolov, medvedov, jaguarjev, pajkov in kač postavijo takoj tudi šolo, v katero zahajajo otroci vsak dan časih po več milij daleč. Nobena država ne potroši za odgojo mladine toliko kakor Zedinjene države, pa tudi nobena brezdomno ne doseže v bližnji bodočnosti v odgoji tako lepih uspehov.

Z odgojo mladine se vkvarjajo, zlasti v ljudskih šolah, skoro izključno le ženske. O dobri strani tega sistema sem že govoril, sedaj pa se dotaknem še slabe, kajti vsaka svetinja na svetu ima svoji dve strani.

Večinoma vsaka učiteljica je »interesting young lady«, v kateri samota razvije romantično mišljenje do visoke stopinje, mlada kri pa se tudi ne čuti srečno v puščavi. Zaradi tega se dogaja zelo pogosto, da priteče mlad vitez pustinja, lovec ali »farmer«, katerega spremeni dekličja domišljija v pravega junaka, v to domišljijo kakor dež na zemljo in potem sledé shajanja pod zelenim javorom.

Vsled tega trpi seveda morala in učiteljski poklic.

Liberalci sedaj vpijejo, da mora oni imeti največ političnih pravic, ki največ davka plača, pozabljajo pa, če kdo več davka plača, da ima tudi več dohodkov in da mu za to ne gre še en koš pravic na vrh. Na čevle stroške pa ima te dohodke? Na stroške žuljavih rok! Glavni davkoplačevalec je torej ljudstvo. Ko bi Slovence na Kranjskem pričela enkrat vse trkati luna in bi vsak dr. Tavčarju za njegove zasluge za slovenstvo daroval eno krono na mesec, imel bi torej dr. Tavčar dohodka na leto okoli 6 milijonov kron; tako bi Tavčar imel na Kranjskem največ dohodka, plačal bi več davka, kot drugi. Po liberalnem pojmovanju bi bil dr. Tavčar torej potem opravičen reči: »Sedaj bom pa jaz sam imel volilno pravico.« (Smeh.) Tako si liberalci razlagajo volilno pravico. Mi pa pravimo: Vsak plača davek, vsakemu volilno pravico, in možko besedo smo zastavili, da ne bo miru, dokler ljudstvo ne dobi pravice. (Biti ga ne sme!)

Krepak odgovor liberalnim obrekovalcem.

Liberalci — nadaljeval je dr. Šusteršič — me obrekujejo, da je meni za gospodarstvo v deželi, da delam iz sebičnih namenov. Na tem mestu izjavljam, da sem pripravljn, umakniti se v tistem hipu iz političnega življenja in odločiti vse javne časti, kakor hitro pride ljudstvo do zmage na Kranjskem. (Glasni ugovori: »Ne, mi Vas ne pustimo!«) Meni se gre za pravice ljudstva in prav nič nimam proti temu, če drugi uživajo sadove truda, katerega sem jaz imel.

Kako si baron Hein preskrbuje zaupnice.

Naš boj boli liberalce in dež. predsednika barona Heina. V znamenju te bolesti je bilo v zadnji seji kranjskega dež. šolskega sveta predlagano, naj deželni šolski svet izrazi ogorčenje radi naših napadov na barona Heina v dež. zboru. (Smeh.) Ker sklep ni bil enoglasen, se ga gospodje niti v javnost ne upajo dati. Tako si preskrbuje baron Hein zaupnice od svojih uradnikov, ko javno glasujejo. Se nekaj naj si preskrbi. Skliče naj skupaj vladne svetnike, okrajna glavarje cele dežele. Če bi ti javno glasovali o zaupnici Heinu, bi gotovo večino dobil — če bi pa glasovali tajno, pa ne bi dobil večine, saj vemo, kako je ekcalenca priljubljen celo pri svojih uradnikih. Take izjave morejo torej le pomnožiti naš humor. Mi smo se v dež. zboru radi poslanca Jakliča (Živio: »Jaklič!«) borili za slučaj individualne svobode, in zato se bomo borili za vsakega brez izjeme. (Prav tako!)

Pri cesarju.

Znano je, da sem nedavno Njega Veličanstvu cesarju povedal resnico, kdo je glavni krivec neznočnih razmer v naši deželi. »Narod« se je varoval prinesiti natančno poročilo o besedilu dotičnega pogo- vora, dasi so to storili celo dunajski židovski list, svojim bralcem pa je pravil, da me je cesar kregal in da se je nejevoljen obrnil od mene. Presvetli cesar mi ni rekel ne ene žal besede, poslušal me je do konca, za kar sem mu jaz hvaležen in še marsikdo drugi. (Tako je. Živio cesar!)

Napoved liberalnega bankerota.

Zadnja izjava obeh liberalnih strank je napoved bankerota teh dveh strank, napoved je popolnega finančnega bankerota dež. gospodarstva, katerega so liberalci imeli nad 8 let v rokah. Kriva, da ne morejo nobenih podpor izplačevati, ni obstrukcija, ampak krivo je to, ker nimajo več denarja v blagajnah. Denarja manjka v dež. blagajni nad en milijon kron. Nekaj časa so si pomagali s tem, da so jemali iz raznih dež. zakladov in namestu denarja dajali notri papirnate zadolžnice. (Žalovna veselost.) Tako so izpraznili dež. premoženje in sedaj so napovedali bankerot.

»Rabelj«.

»Slovenski Narod« pravi, da sem rabelj revežev. (Neki liberalci v ozadju zakriči: »Pravico je govoril!« Nastane nemir, a samo par trenutkov. Množica potisne liberalca proč.) Dr. Šusteršič: »Narod« pravi, da je deželni dacekar je m obstrukcija snedla novoletne remuneracije. Tako? Liberalni deželni odborniki pa spravljajo v šep svojo plačo vsak po 4000 kron, ako jim tega tudi dež. zbor ni dovolil. (Silno ogorčenje. Klici: »Taki so!«) Jaz nimam tudi nič proti temu, da me liberalci psujejo z rabljem. Ponosen sem, da sem rabelj liberalnega sleparstva v naši deželi. (Velikansko odobravanje.)

Izjalovljeni poizkus

Navzoči nasprotniki so sedaj poizkusili svojo arečo. Zbrali so se na enem kraju in pričeli delati nemir. Predsednik je prekinil shod za pet minut. Takoj se je videlo, da so ti lakaji za liberalstvo — socialni demokratje. (Klici: »Ali so vas liberalci plačali?« so doneli pijanim možicem na uho. Vseh nasprotnikov je bilo na velikanskem shodu kakih 80. Nasprotniki so očitno hoteli naše zvatiti do prepira in krega ter tako

provzročiti, da bi bil shod razpuščen. Nasprotnike je ljudstvo kmalu potisnilo mej vrata. Eden, ki je imel nož (prosimo za ime tega junaka!), je frčal po stopnicah. Navdušeni klici: »Živio dr. Šusteršič!« so doneli po dvorani. To, kar so pravili liberalci že dan prej, da bodo socialni demokratje shod razbili, je bilo preprečeno. Čelo pametnejši socialni demokrati so se zgržali nad početjem svojih voditeljev, ki pri taki priliki gredo za liberalce po kostanj v ogenj, in doživeli smo zanimivi prizor, da so se socialni demokrati spopadli sami mej seboj. Ko je dr. Šusteršič še ne po preteku petih minut zopet pričel govoriti, pozdravljala ga je množica, nasprotniki pa so mrko gledali, ker se jim je tako temeljito ponesrečil naklep, onemogočiti dr. Šusteršiču, govoriti do konca.

Učiteljstvo in razne naše zahteve.

Dr. Šusteršič: Mi ne odnehamo prej, dokler ne bo izvojevana volilna pravica. (Ne smete odnehati! Naprej!) Od tega nas ne odpravi tudi noben protestni shod liberalnega učiteljstva. Imenom cele katol. narodne stranke jemljem na znanje, da so se liberalni učitelji na zadnjem svojem protestnem shodu izjavili, da ne dajo zadoščena za psovke in da so edini z »Učiteljskim Tovarišem«, ki je nagromadil cele kupe takih psovk. Ljudskim zahtevam se mora najprej zadostiti! na tem stališču stojimo nemajno, in ljudstvo mora priti do veljave tudi v tistih zastopih, ki imajo govoriti o šoli. Dokler tej potrebi ne bo zadoščeno, toliko časa se ne bo razpravljalo o izboljšanju učiteljskih plač. Ljudstvo plačuje za šolstvo, a koliko ima ljudstvo pravice do šole? (»Nič!«) Birokrati odločujejo. Tisti, ki plačuje, mora tudi v teh zastopih imeti bre- menu primerno pravico. Odslej bomo tudi zahtevali, da se tudi zastopniki v dež. šolski svet in v druge šolske zastope volijo po splošni in enaki volilni pravici. (Gromovito odobravanje.)

Ljudstvo mora tudi pri šoli dobiti besedo. To je moj odgovor na liberalni učiteljski shod. (Odobranje.) In sedaj naj liberalni učitelji protestirajo vsak mesec! Drugi mesec naj se zopet na trebuh vležejo pred baronom Heinom (Smeh), tretji mesec naj gredo sline lizat dr. Tavčarju (Žalovna veselost), četrty mesec naj se pa zmislijo kaj novih psovk, ker dosedanje so že predolgočasne. Vedno pa se bomo borili za poštene učitelje in proti protekciji; vedno bomo zahtevali, da se dá prednost onim učiteljem, ki se v prvi vrsti brigajo za šolo.

Dr. Šusteršič konča mej velikimi ovacijami.

Koncem svojega govora je dr. Šusteršič omenjal, da je obstrukcija že radi tega koristna, da večina dež. zbora ne more povisati davkov, katere bi rabila, da zamaši praznoto v blagajnah. Dr. Šusteršič je povdral, da bi bilo proti jasnemu besedilu postaviti, ako bi dež. odbor dobil na kak drug način razun potom dež. zbora dovoljenje za pobiranje dež. naklad, dež. zbor pa tega ne bo dovolil, dokler ne bo vol. reforme. (Odobranje. Prav je tako!) Za nami je eno leto boja za vol. pravico, pred nami pa je zopet bojno leto.

Mi poslanci ne bomo odnehati, ako bo ljudstvo za nami. (Bravo! Bravo!)

Na javnem ljudskem shodu sredi takozvane »liberalne« Ljubljane vas vprašam: Ali hočete vstrajati? (Gromovito navdušenje. Dvigajo se roke in dvorana odmeva klicev: »Bomo! Ne smete se vdati!«) Ali nam zaupate? (Da! Da!) Mi bomo dalje bili boj za velike človeške in državne ideale. Pri tem ni treba, da bi se ljudske stranke cepile. Ta boj gre za svobodo in za pravico, za svobodo od birokratičnega sistema, za svobodo od liberalne klike, za svobodo od surovosti, ki se pojavlja pri inteligenci, za pravico ljudstva, za pravico človeka. V novem letu še bolj naprej v tem svetem boju!

Od ovacij dr. Šusteršiču je odmevala dvorana. Tu so šele videli nasprotniki, kako ničevi so bili njihovi poskusi kličekaj napraviti zmedo. Klic »Živio dr. Šusteršič« je glasno odmeval in pričal, da praznuje ljudstvo zmago na javnem ljudskem shodu v Ljubljani.

Zopet odbiti nasprotniki.

Za dr. Šusteršičem sklene shod na predsednikov predlog, naj se najprej izvrši dnevni red in potem otvori debata. Vmes se prične vsajati Linhart, ki je bil nalašč iz Trsta naroden, da bi pomagal socialnim demokratom pri shodu. Iz vsega, kar se je vršilo, sklepamo to-le: Socialni demokratje so brez dvojbe v službi liberalcev, skoraj gotovo z njihovimi groši plačani in vpijanjeni, hoteli shod razbiti. To prišajo piščalka, ki so jih prinesli seboj. Piščalk se ne nosi na shode brez obstrukcijskega namena. Lagal bo »Rdeči prapor«, da piškači niso bili socialni demokratje. A zato mu že danes pribijemo, da mu jih z imenom lahko našte

jemo celo vrsto, in da so ravno tisti, ki so piskali, tudi kričali: Živio Linhart! Razbiti so torej hoteli shod, a vendar ga niso. Bali so se ogromne množice krščansko-socialnega delavstva. Sempatja so malo poizkusili delati šum, a prešli so odgovor, da jim je zvenel v ušesih in nastal je iznova mir. Tako je mogel dr. Krek — drugi govornik — govoriti do konca.

Naši so nasprotnike popolnoma potisnili mej vrata, ondi so stali, časih začivkali »Živio Linhart«, a vedno so dobili gromoviti odgovor »Živio dr. Krek!« Ko so videli, da se kršč. socialci nečejo več prepirati z njimi in da jim nečejo iti na lim, se je zahrbtno začela kaka piščalka, časih so z ropotanjem hoteli motiti govornika, a vedno jih je sila velike množice sijajno premagala in — osramotila. Le skrajni potrpežljivosti naših se imajo zahvaliti, da se ni dogodilo, kar so hoteli naročiti izizivači. Linhart se je opozorilo, naj gre mej svoje sodruge in naj jih spravi v dostojne meje, a to je odklonil, dočim so naši reditelji mirili svoje ljudi. To postopanje soc. demokratov na shodu, ki se je potegnili za delavske pravice, je množico do skrajnosti razdražilo proti socialnim demokratom in to tembolj, ko so vinjeni soc. dem. hoteli delati šum pri onih odstavkih govora, v katerem se je dr. Krek potegnil za svobodo delavstva.

Govor dr. Kreka.

Več sarkastičnih opazk je dr. Krek vpletel v svoj govor in z njimi razorožil socialnodemokratsko bandico. Tako so n. pr. ti junaki jeli sikati, ko je ravno izgovoril stavek, da mora nižje ljudstvo priti do politične veljave. Nato jim je dejal: »Ker vidim, da ste slabo poudčeni, vas jaz opozorim, kdaj porečem kaj takega, da z vašega stališča, če ga kaj imate, zaslužim piskanje.« Grozen kroh! je za nekoliko časa streznil najete junake. Ko so med govorom socialni demokratje jeli kričati »Živio Linhart!«, jim zasoli dr. Krek sledečo: »Ker čutite potrebo pozdraviti Linharta, prekinem shod za dve minuti, da se narjovete temu možu na čast. Pozivljem tudi ves drugi shod, da jim pomaga.« Sam zakliče tudi prikrat: »Živio Linhart!« To dete je stalo popolnoma potrto ob strani in si ni upalo dvigniti glavo. Tisočero grli je pa klicalo: »Živio dr. Krek!« in pozdravljalo govornika.

Ko je Linhart silil za besedo, mu govornik odvrne: »Linhart bi gotovo rad besede, da bi praklical tolikrat ponavljano socialnodemokratiško laž, da je dr. Šusteršič glasoval za kanone v delegacijah.«

Bilo je res veselo; govornik in množica se je igrala s socialnimi demokrati kakor spretna mačica s nevkretno podgano. Vtis je bil imponzanten, globok. Ljudstvu je igralo navdušenje z lic in nesli so ga gorko domov.

Glavne misli dr. Krekovega govora so bile:

Nasprotniki nas hočejo pobiti v boju za volilno preosnovo, češ, da deželni odbor ne bo dajal več podpor. — Živel je revež. Hodil je delat k bogatemu vlastelinu. S skromnim zaslužkom ni mogel živeti. Treba je bilo časih bogatina prositi. Ta se je sempatja res povselp tako daleč, da je revežu kaj dal: ostanek soka, krompirjevih olupkov in takih reči. Revež pa najde staro listino, iz katere vidi, da je pravzaprav gospodar vlastelinovega posestva. Praša pravnike. Vsi mu priznavajo, da je res tako. Vlastelin se seveda brani. Prične se pravda, o kateri je revež prepričan, da jo dobi. In med pravdo hoče vlastelin vstrašiti reveža. Kriči mu: Če ne odnehaš od pravde, ne dobiš nikoli več ne soka, ne krompirjevih olupkov. Ali je mogoče, da se revež te grozovite grožnje prestraši? — In naše ljudstvo, ki bojuje pravdo za svojo politično moč, naj bi se dalo vjeti liberalcem?

Očitajo nam, da s krščanskega stališča ne moremo biti demokratje. Temu nasproti izrekamo trditev: Ni je nobene stranke na svetu, ki bi imela zmisel za politično svobodo tako globoko utemeljen, kakor krščanska. Ni načela, ki bi tako branilo demokratsko gibanje, kakor so načela katoliške cerkve. Dokaz: Demokratsko gibanje in mišljenje sloni na načelu, da je človeška oseba kot oseba v vseh ljudeh enake vrednosti.

Materialisti in sploh vsi, ki nečejo priznati osebnega Boga in ki trdijo, da je človek le skupina slučajno nastalih atomov, ne poznajo osebnosti in tudi ne osebne enakosti. Po materialističnem načelu mora biti tisti človek, ki je v njem več atomov, ki so tesneje in boljše spojeni, močnejši in valed tega več vreden od drugih. To je odločno aristokratsko načelo. Samo tam se spoštuje osebnost in osebna enakost, kjer se pripoznava duša, ki je pri vseh enaka. Duša se pa priznava le tam, kjer se priznava Bog, ki jo je ustvaril. Krščanstvo pa še mnogo globlje povečuje človeško osebnost. Po njegovih načelih smo vsi poklicani za nadnaravno življenje, odrešeni po božjem Sinu in z njim zvezani posebno ozko, nepojmljivo vzvišeno dvignjeni v božje otroke. Tu tiči

jedro za svetost osebne svobode, ki je pod laga politični svobodi. Od nasprotnikov sme mo vsaj toliko zahtevati, da nas sodijo resnično in da pripoznavao resen umski razlog za naše demokratstvo v naši religiji.

Drug dokaz. Od prvega pričetka cerkve do danes so vsa cerkvena dostojanstva odprta vsem. Danes sedi na prvem vladarskem prestolu mož, ki se je rodil v kmečki koči in izkušil na sebi vse težave gorenje - italijanskega kmetiča. Reveži so njegovi sorodniki in znanci. (Viharno navdušenje je zavržalo pri teh besedah po dvorani.) V srednjem veku je dobival boj za osebno in politično svobodo ravno v tem svojo hrano, ker je tudi tlačanov sin lahko prišel do stanu, ki so ga takrat spoštovali kot najvišji stan.

Ugovarjajo nam: Samo zato poudarjate demokratstvo, ker hočete vladati. Poglejmo, kaj je na tem. Poslanci so pooblaščenec volivcev. Kjer je pooblastitelj neumen, ali neveden, tam dela pooblaščenec, kar hoče. Mi pa ravno politično vzbujamo pooblaščevalce. Veliko se sedaj več bere, koliko več zanimanja se kaže za javno življenje kakor pred leti! Do zadnje gorske kočice zanašamo zmisel za politične pravice. To se ne bo dalo iztrgati. Stranka, ki pride do vlade med politično vzbujenim ljudstvom, bo imela sedaj nepopisno več kontrole, kakor so jo imele dosedaj vladajoče stranke. Nasprotniki bodo pazili na vsako kretanje; a pazilo bo tudi vse ljudstvo. Jasno je, da stranka, ki bi ne delala ljudstvu v blagor, mora odleteti pri prvih volitvah.

Govornik preide nato na potrebo tesne delavske organizacije. Višjim stanovom se zvišujejo plače; življenje je vedno dražje; v par suhih besedah se je naznanilo ravno o kar Ljubljaničanom, da se meso odslej znatno podraži; stanovanja, zlasti manjša, so silno poskočila. Delavsko ljudstvo mora torej v tesnem združenju iskati si boljših razmer. Prav bi bilo, ko bi bili v tem vsi delavci edini. Socialnih demokratov je mnogo, ki to želijo, a njihovi plačani voditelji mečejo iz sebičnih namenov bakljo prepira med delavstvo. Ti so delavcem najnevarnejši sovražniki.

Pojasnilivši posamezne točke delavskih zahtev, sklene govornik: Mi smo pripravljene sodelovati. A pred vsem mora prešiniti delavce zavest, da jim ne more pomagati vzklík »Živio Linhart« in tudi ne »Živio Krek«, marveč le zavest, ki jo izražam v besedah: Živeli z druženi delavski stanov in njihove pravice! (Od vseh strani pozdravlja množica govornika.)

Resolucije.

I.

Dr. Krek je predlagal naslednje resolucije: »Današnji shod ljubljanskega delavstva izjavlja se solidarnim z vsemi zahtevami delavstva tukajšnje ces. kr. tobačne tovarne. Z veseljem in navdušenjem pozdravlja sklep tega delavstva, da se sestavi o potrebi zvišanja plač in spremembe penzijskih predpisov spomenica na njegovo Veličanstvo presvetlega cesarja in finančno ministrstvo. Pozivlja se delavstvo, da se vstrajno še nadalje bori za svoje pravice.

II.

Današnji shod izjavlja, da se strinja z dosedanjim nastopom zastopnika V. kurije zlasti zaradi moškega in odločnega nastopa za splošno enako in direktno volivno pravico, za katero se shod izreka.

III.

Zahteva uvedbo obrtnih sodišč za Kranjsko.

IV.

Pretestira proti temu, da bi se deželnemu odboru za l. 1904 pobiranje deželnih doklad dovolilo, ker bi tako dovoljenje bilo očitno kršenje ustave.

V.

Shod pozivlja obč. svet, da določi cene živilom, izreči se proti vednemu podraževanju živil in zahteva, da se onemogočijo karteli, ki draže živila.

Pri glasovanju so se dvignile skoro vse roke, le par socialnih demokratov je žalostno gledalo, kako je bil ves njihov napor zaman in da niso dosegli drugega, nego pokazali, da imamo na Kranjskem poleg najbolj neumnih liberalcev tudi najbolj zabite socialne demokrate, ki tudi v takih trenutkih ne morejo svojega strankarstva postaviti nad splošne delavske koristi.

Linhart nastopi. — Kar so soc. demokrate sejali, to so želi.

Dr. Krek dá besedo Linhartu. Tedaj se pa dvigne orkan ogorčenja. Delavci so dvigali pesti, delavke so na najkrepkejši način kazale svojo neizprosno. Množica je klicala: Nočemo ga poslušati! Poslušali smo ga že, sedaj ga pa ne bomo, ker so socialni demokrate hoteli prepričati govor dr. Kreka! Dr. Susteršič, ki je tudi v tem trenutku pokazal, kolika je razlika med katoliško-narodnim prvakom in liberalnimi prvaki, ki v »Narodnem Domu« sami niso pustili govoriti Linhartu, je apeliral na shod, naj Linhart pusti govoriti, ker se vendar ne bo

mogel postaviti proti volivni reformi. Zaman, ljudstvo je bilo preogorčeno nad prejšnjim, surovim postopanjem soc. demokratov. »Ne bo govoril!« To bodi naše plačilo socialnim demokratom za njihov današnji nastop! tako je klicala množica. Da se ljudstvo pomiri, zapeli so nekateri cesarsko pesem. Naenkrat je pela vsa množica. Iz vrst soc. demokratov se je čulo nekaj žvižgov.

Končno je dr. Susteršič preprosil zborovalca, da je nastopil Linhart.

Linhart: Jaz dobro poznam razmere v tobačni tovarni. (Smeh.) Za koga ste se potegovali? Vi ste nas psovali in lagali o nas! Jaz sem že marsikaj storil. (Smeh. Klici: Zastonj niš!)

Konec shoda.

Nekateri sodrugi se niso streznili tudi tedaj ne, ko je pričel govoriti Linhart. Se vedno so se prepirali, celo zažvižgali po parku, kar je končno privedlo do tega, da Linhart ni mogel dalje govoriti. Socialni demokrate so naposled mislili, da se bodo naši topli. Tako uslugo so naredili socialni demokrate svojemu govorniku. Naposled je dr. Krek na poziv svetnika g. Vračka zaključil shod.

Nasprotniki so se jezili nad svojo blamažo, množica pa je pozdravljala naše poslance in izrekala socialnim demokratom tako britke resnice, katere bodo čuli vedno, kadar bodo poskušali tako nastopati, kakor včeraj. Ko so naši odhajali, je par soc. demokratov prišlo na oder, a morali so se v par trenutkih odstraniti. Našega javnega ljudskega shoda niso mogli prepričati, shod se je izvršil, ljudstvo jih je na shodu udušilo in brez vspeha je bil njihov napor, da bi onemogočili naše govornike. Onemogočili so na shodu s e b e.

Pred leti bi dr. Susteršič ne mogel govoriti na javnem ljudskem shodu v Ljubljani. Včeraj je govoril ob velikanskem odobravanju. In to je znamenje, da gremo povsod naprej. Socialnim demokratom priporočam, naj ne zagazijo preveč v liberalno močvirje, da se v njem ne pogreznejo. Liberalci pa, ki so vedno zabavljali, da v dvorano »Katoliškega doma« ne gre dovolj ljudi, so včeraj videli, da so tudi prostori ne Starem strelišču še veliko premajhni za naše ljudske shode. Vladal je po shodu mej našimi vrstami vzoren red, zato naj nam bodo liberalci hvaležni in naj ne izvijajo s psokami našega delavstva, kakor so ga doslej še pri vsakem njegovem nastopu.

Koroške novice.

»Slovenec« — v resnici narodni dnevnik. Neki cenjeni dopisnik s Štajarskega je v navdušenjem pozdravil ondi njegov vrli napredek. Bog daj, da bi napredoval in se razširjeval tudi pri nas na Koroškem. Vsa hvala požrtvovalnemu in obenem žal le premalo upoštevanemu trudu, s katerim se vzdržuje naš »Mir« na površju, prisrčni »bog plati« prikupljivemu listu, »Naš dom«, toda napadov, sil, krivic, zmot in sovragov, ki se vsak dan povzdigujejo ter nas tlačijo pod nož — temu se moremo zoperstavljati. Le z dnevnikom, ki je v resnici le naroden in katoliški, ki je vzrastel in se utrdil v sličnem boju, ki je izvrstno urejevan, ki neustrašeno in neodvisno postopa, ki nam dohaja iz središča, se strinjamo. Hvala mu, da je tudi nam odprl svoje predale, svoje srce. Vsi voditelji in boritelji, posebno vsi duhovniki naj mu podelo prvo in častno mesto med vsemi časniki na mizi, vsi naj mu podarijo svoj določeni letni duševni in gmetni obol.

V znamenju torb je bilo ravno preteklo leto. Skoro ni sejmšča pred cerkvami, kjer bi občinski sluga ne proglaševal kontumaca psom. Če bi kdo zbral vse »pasje« akte, katere so skovali orožniki, župani, glavarji itd. v preteklem letu, bi jih bila cela biblioteka. Nagobčnik je sedaj stalni inventar v vsaki kmečki bajti. Pa kakšni so! Prave spake domače umetnosti. Ta si ga je naredil iz trt, oni iz starega pleha, drugi zopet iz obrabljenega jermena, iz starih cunj in trakov... Stari možaki pa pravijo: Nekdaj so stikali za tatovi, potem so lovili postopače in berače, sedaj pa letajo za psi. Res čudno, je pridjal še eden, če en sam pes znori ter razširja strup, ga hitro ubijejo in vsem drugim psom nataknejo železne nagobčnike, če pa na tisoče »frakljev« razširja norost in strup...

Letošnja zima do zdaj še ni prinesla stanovitega sanenca. Snega je padlo po celi srednji in zgornji Koroški do pasa, a mraza pa ni. Vrelci so še vsi odprti, ter snedo po gorskih potih vse sneg. Koliko hloedov in drv čaka po gorah odvozujočih sani, koliko lesotrzcev se praska za ušesi! No ravno zadnje dni pa je pritegnil občutljiv mraz. Krog Celovca pa so ptice, katerih še nikoli niso videli. Trdijo, da so te pisane neznanke prifrčale sem od norveških obal.

Borovlje. Prvega prosinca je tukaj izdihnila po mučni, celih 14 mesecev trajajoči boleznj gđ. Micika Zehner svojo blago dušo.

Velikanska množica, ki jo spremljala k večjemu počitku, je pač pričala, kako priljubljena je bila rajnica povsod. Bog daj tolažbe nesrečni materi, ki je zgubila v njej edinega svojega otroka. Pokojnica je bila stara 26 let. N. v. m. p.!

Štajarske novice.

Novice iz Slovenskih goric.

Lenarška »Vorschusskasse« sedaj izplačuje hranilne vloge tudi tistim, ki niso hoteli ničesar odstopiti. Ti dobivajo ves vloženi denar, le obresti izgubé. Vsak, ki ni nič odstopil, je storil pametno. Kdorkoli pa je popustil 25%, je dal lepo podporo lenarškim nemčurjem. In te podpore so ti prejeli veliko od Slovencev. Zanimivo bi bilo poizvedeti koliko tisočakov so dobrohotni Slovenci popustili in darovali, da se sedaj lahko smejijo udje te propale nemčurske posojilnice, ker so srečno rešili svoje premoženje. O, ko bi Slovence vendar enkrat srečala pamet, da bi se držali gesla: »Svoji k svojim!«

Slovenska posojilnica pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah kaj čvrsto napreduje. Lansko leto je imela blizu 100.000 K prometa. Vsekakor je to zasluga modrega načelnika posojilnice, veleposestnika Fr. Zupeja.

Katoliško bralno in gospodarsko društvo pri Sv. Benediktu v Slov. goricah bode v nedeljo, 10. jan., po večernicah še enkrat priredilo predstavo sveto-pisemske igre »Egiptovski Jožef«, katera je pri prvi predstavi jako ugajala vsem. Domačini in sosedi, ki še niste videli zanimive igre, pridite ta dan k predstavi!

Slov. Gradec, 1. januar. V ponedeljek ponoči je prišel nekdo pred Foknetov svinjak v Podgorju in ga je odprl. Iskal si je mesa in slanine za novo leto. V prvem svinjaku so mu bile pretežke svinje; zato je odprl še drugega, kjer so bile manjše, da bi vsaj enega mogel sam odnesti. Pripravljal se je, da bi klal, pa motil ga je sosedov pes tako dolgo, da je le prišel gospodar bliže pogledat. Nato je tat zbežal, pa zgubil na begu velik, lep nož, s katerim je hotel klati. Nož pa ni bil njegov, ampak Lampretov, ki jim je bil na sveti večer ukraden. Zatorej pazite na nože, da ne bo hodil tat klati! Dobro bi bilo tudi, če bi se že kmalu nehala v Št. Miklavžu pasja kontumacija, ker je tat blizo. Novo leto nam je dalo precej novega snega. Dekanijski sel, ki je pred Božičem padel, še zdaj ni popolnoma zdrav.

Zupanom v Mariboru je izvoljen dr. Schmiderer s 27 od 29 oddanih glasov. Njegov namestnik je K. Pfrimer.

V Konjicah je bile včeraj politično zborovanje. Govorila sta gg. Korošec in Goričan.

Državni položaj.

Kdaj se bo zopet sešel državni zbor? Morda meseca februarja, morda pa tudi ne. Zdaj bosta zborovali delegaciji, kar bo trpelo gotovo do srede februarja. Pri tem nastane vprašanje: Zakaj ne zboruje parlament zajedno z delegacijama, ki sta vendar zdaj zbrani na Dunaju, a ogrski parlament zboruje vkljub temu, da se delegacijsko zasedanje vrši na Dunaju. To bo gotovo povzročilo precej nejevolje, da mora avstrijski državni zbor praznovati, a medtem na Ogrskem zborujejo! Na to vprašanje pa se lahko odgovori z drugim vprašanjem: Čemu naj zboruje avstrijski parlament, saj itak nič ne dela! Res je, ali če ima dnevne seje, a vkljub temu nič ne dela, je on kriv; če ga pa država ne skliče k sejam, je kriva ona, ker se ne more vedeti, če bi ne delal v resnici. Vladi se očitno, da je ona kriva parlamentarni nedelavnosti. Dejstvo je, da vlada zadnji čas ni podpirala dela v parlamentu, bodisi slučajno, bodisi iz metode, kdo ve? Govori se, da vlada hoče vladati le s § 14, in da ostane na krmilu, to je ves njen namen.

Ogrsko.

Novoletne vizite pri ministrskemu predsedniku so izpadle še hladnejše, kakor je bilo pričakovati.

Ni bilo slišati besede zaupanja, nobene grožnje ali obljube. Tisza je le nekaj namigaval na spremembo pravilnika. Zdi se, da so se zadnji čas zopet začeli pogajanja s Kosuthom, kar pa še ne jamči nikakega vspeha. Dejstvo je tudi, da niti liberalna stranka noče pomagati Tiszi do vsemogočnosti; da bi se torej zgodila z opravičnikom kaka bistvena izprememba, ni verjetno. Sicer pa, kdo je kriv, da je na Ogrskem obstrukcija dobila takšne dimenzije? — Da se je vladna stranka pred letom dni postavila opoziciji po robu, bi bilo kaj takšnega nemogoče.

Trgovska pogodba z Italijo.

Provizorična trgovska pogodba med Italijo in Avstro Ogrsko je sicer sklenjena, a ne zadovoljuje nikogar. Nima drugega na-

mena, kakor da hoče za nekaj časa prepričati cesarsko vojno. Pokazalo je dejstvo, ko se tekom enega meseca trajajočih pogajanj ni moglo ničesar drugega doseči, da je vladama nemogoče, obstoječo trgovinsko pogodbo zboljšati. Pogajanja se začno zopet še ta mesec, a je sedaj že gotovo, da bodo brezvspešna, ako avstrijski poslaniki ne dobé drugačnih navodil.

Neki madjarski poslanik je izrazil mnenje, da bi v slučaju carsinske vojske imela Italija neprimerno večjo škodo od Avstro-Ogrske. Isto je rekel tudi neki italijanski trgovec. Letos pridelanih 700.000 meterskih stotov oranž in citron bi ne mogli prodati. Še slabše bi bilo z ribiči.

Turčija.

Pariški »Temps« prinaša pogovor z vodjem makedonskih vstašev Sarafovom, ki je izjavil: V komisiji, ki naj napravi red v Makedoniji, ne smejo biti samo zastopniki onih držav, ki so pri tem najbolj zainteresirane. »Mi bomo«, dejal je Sarafov, »oddali svoje puške kakemu laškemu ali francoskemu polkovniku, ne pa ruskemu ali avstrijskemu. Makedonija naj se razdeli v sekcije, katere posamezne naj okupira šest držav. Naj se napravi federalistiški sistem, okolu katerega naj, kakor okolu jedra, sega velika balkanska zveza. Srbija, Rumunska, Grška in Črnagora naj s priklopljenjem Makedonije tvorijo državo, ki bo imela 12 do 15 milijonov prebivalcev in bi razpolagala z pol milijoni vojakov. Do te ideje seve nimate simpatije ne Avstrija in ne Rusija. Sarafov je izjavil, da se makedonski vstane ne spomladi zopet prične, istočasno pa se bo zopet pričel armenski vstane. Tako bo turška vojska morala biti razdeljena. Poleg tega bode skoraj gotovo stopili na bojno polje tudi Srbija in Bolgarija, avstrijske čete pa že čakajo v Novem Bazarju, da prikoračajo v Staro Srbijo. Sarafov je končal z besedami: »Lepi dnevi nas čakajo, ko skopni sneg.«

Iz brzokavk.

Budimpešta. Mag. Nemzet poroča, da pride cesar 28. t. m. v Budimpešto, kjer meni ostati delj časa.

Belgrad. Turški poslanik je dobil od svoje vlade ukaz, naj zapusti mesto.

Belgrad. Skupština je sprejela novo tiskovnega zakona pri prvem branju. Tekom seje je prišlo do ostre debate med eks ministrom Genčičem in več radikali radi dogodkov od 11. junija.

Petrograd. Pogajanja med Rusijo in Japonom uspešno napredujejo.

London. »Daily Mail« poroča iz Malte, da je 1. jan. 5 ruskih torpedovk, ki so bile tam v reperaturi, dobilo nepričakovan ukaz, naj odplujejo v morje. Popravila so ostala nedogotovljena.

London. Poročila iz Japonske so izostala; to se smatra kot dokaz, da Japonska v najkrajšem času odrine pred Korejo.

Bruselj. Dosedanji nuntius v Bruslju, magr. J. Granito Pignatelli Belmonte je imenovan papeškim poslanikom na Dunaju.

Dunaj. Proračunski odsek avstrijske delegacije bo 11. januarja zopet nadaljeval svoje delo; najprej pride v razgovor proračun zunanega ministrstva.

Dunaj. Na svojem posestvu na Češkem je umrl 2. t. m. knez Ferd. Kinsky, član gosposke zbornice. Na lovu je padel in si zlomil več reber. Bil je star 70 let.

Budimpešta. Grof Tisza namerava sklicati k posvetovanju vse načelnike parlamentarnih strank. Nasvetovati meni, da se v prihodnje vrše seje le v torek, sredo in četrtek.

Budimpešta. Mag. Orszag napoveduje nadaljevanje obstrukcije za prihodnje seje drž. zbornice.

Carigrad. Porta je naročila italijanski vladi, naj imenuje enega svojih generalov za orožniškega poveljnika v Makedoniji.

Carigrad. V Skoplju se je zopet pojavila vstaška četa, broječa trideset mož. Makedonski odbor je začel zopet uvažati dinamit.

Tokio. Odplulo je baje šest oklopnih križaric iz Sacho v Masamphi (Korejo), da to luko zasedejo. — Poučeni krogi dvomijo o tem.

London. Japonska ni stavila nobenih pogojev Rusiji, kdaj naj odgovori na njeno zadnjo noto.

Pariz. General 7. vojnega kora je prepovedal vsem častnikom in vojakom obisk katoliških društev. Škof pl. Angers je izrekel valed tega svoje najgloblje obžalovanje.

Praga. Nemški cesar v kratkem vsprejme v avdienci praškega nadškofa kar-

dinala Skrbenskega. Del praške nadškofije leži namreč na Nemškem, in vsak praški nadškof. preden začne vizitirati svoje nemške župnije, je prej pri cesarju v avdienci.

Novice iz Bohinja.

Iz bolnišnice. Črnogorcu, o katerem smo pred kratkim poročali, da mu je v predoru železnica zmečkala levo nogo, sta te dni odrezala nogo dr. Marotti in dr. Vacek. Prestal je operacijo junaški Črnogorec brez nerkoze. Tudi njegov oče, ki še živi, ima samo eno nogo. Drugo je zgubil v vojski s Turki, vendar je starec še sedaj trden, da na tej sami nogi stojč vzdigne najtežjega človeka.

Koze. Odkar so se na Hrušici pojavile koze, se tudi na Bistrici strogo pazi na to, da se bolezen sem ne zanese. Vsi Makedonci si morajo dati koze staviti. Tudi Podbrdom so v strahu pred to nalezljivo boleznijo, kjer so že štirji oboleli. Enega so prepeljali v Tolmin v bolnišnico.

Statistika. Na Bohinjski Bistrici je bilo pretečeno leto 46 parov poročenih, rojenih 102, ravno toliko jih je umrlo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. januarija.

100 letnica, odkar ima Avstrija cesarje bo letos. Cesar Franc tedaj še cesar Franc II. nemški je 11. avg. l. 1804 si nadel ime Franc I. cesar avstrijski.

Osebnosti. Gosp. dr. Pavel Turner biva sedaj v Egiptu, kjer ostane preko zime. — Župnijo v Mirni je dobil č. gosp. župnik Anton Kocijančič v Gozdu. — Provizorično učiteljsko mesto v Postojini je dobila gđ. Katarina Sušelj. — Notarjem v Sanožehah je imenoven notarski substitut g. Jakob Kogej v Mariboru.

Imenovanje Od papeža Leona XIII. tajnim komornikom imenovani veleč. gosp. Anton Jaklič, c. in kr. vojaški župnik v Zadru, je bil 19. grudnia od papeža Pija X. potrjen v dostojanstvu.

Umrli je v soboto zvečer v železnikih, kakor nam od tam poročajo, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, c. kr. poštarica gospa Luiza Demšarjeva po daljši bolezni v 71. letu svoje dobe. Po smrti svojega soproga gospoda Jos. Demšarja je skozi 30 let kot vdova vodila in oskrbovala z jako spretno roko opravila c. kr. pošte v železnikih in zadnja leta tudi brzojav, kar da prav veliko dela, truda, skrbi in napora. Vsled svoje prijaznosti in uljudnosti je bila vohče visoko spoštovana in priljubljena. Bila je pa tudi jako usmiljenega srca; veliko dobrega je storila na tihem doma in tudi na zunaj, ter bila zlasti revežem in bolnikom zelo rada na pomoč. Marsikdo bo bridko pogrešal njenih dobrodelnih rok. Zagotovila si je trajen časten spomin; Bog pa naj blagi ranjci povrne njene dobrote z večnim plačilom in sladkim mirom v večnosti! Pogreb je jutri v torek, ob 10. uri dopoldne.

Silvin Sardenkove pesmi se do sedaj dobivajo samo broširane à 1 K 75 v. Vezane bodo v kratkem na razpolago, kar p. n. občinstvu takoj naznanimo.

— **Na Šmarno goro** je včeraj popoldne prilezlo 27 izletnikov. Pač lepo število ob tem vremenu.

— **Tatvina.** Brezposelna Olga Hudčec je dne 26. grudnia popoldne, ko ji je na potu proti Ljubljani pošel drobiž, pobrala v župni cerkvi v Mirni peči nabiralno pušico in še dva porcelanasta angeljčka, katera je pa podarila na Ponikvah, kjer je prenočila. A komaj je prišla drugo jutro do Vel. Lake, jo je že prijelo orožništvo. Pri sebi je imela še 58 vinarjev. Prisodilo ji je novomeško sodišče 14 dni zapora.

— **Promocija.** Pretekli teden je promoviral na Dunaju doktorjem vsega zdravilstva gosp. Izidor Reja.

— **Okrajni šolski svet** v Kranju še vedno razpisuje učiteljske službe v „Učit. Tovarišu“ samo v nemščini, „Učit. Tovariš“ pa take razpise sprejema v svoje predale.

— **G. g. duhovniki šmarijske dekanije** se uljudno vabijo h konferenci sodalitäts C. J. v St. Vid pri Zatičini na ponedeljek po sv. Treh kraljih, 11. prosinca.

— **Hrvatske novice.** Zavod sv. Jeronima. Sodna obravnava vsled priziva nazovi Dalmatincev glede zavoda sv. Jeronima v Rimu se vrši 10. jan. — Ljudski shodi se više še vedno. Dne 7. bode v sv. Križu Zadretju, kasneje enkrat v Peterancu, Bošnjakih, Crni in Klopnici. — **Hrvatsko pravno** izhaja po novem letu v povečani obliki. — Nezaupnico dr. Kisu, novomarskemu zastopniku so pod-

pisale tri četrtine njegovih volilcev. — Grof Khuen je opustil namero, da obišče Zagreb, ker je zavladała mej njim in novim banom ter nekaterimi prvaki narodne stranke velika napetost.

— **Izžrebane obveznice 4% posojila** kranjskega, katerih glavinski zneski se bodo dne 1. julija leta 1904 izplačali, so bile 2. prosinca tekočega leta: à 20.000 kron. št.: 6, 18; à 10.000 K št.: 17, 41; à 2000 K št.: 3 76 171 388 304 516 545 603 666 687 706 780 952 959 1161 1164 1173 1214 1329 1411 1469 1484 1512 1538 1556 1564 1604 1626 1654 1688 1698 1746 1765 1775 1861 1925 1976 2133 2135 2149 2168 2190; à 200 K, št.: 14 121 168 198 408 433 436 539 587 754 759 981 1014 1118 1133 1250 1283 1324 1408 1445 1500 1505 1600 1601 1632 1835 1867 1893 2120 2193 2257 2283 2401 2409 2627 2643 2758 2919. Zaključek: Glavinska imenska vrednost: 84 komadov skupaj 151.600 K. Navedene obveznice, izžrebane z glavinskimi zneski v imenski vrednosti bode kranjska deželna blagajnica v Ljubljani izplačevala zgoraj navedenega dne, ravnsje se po dotičnih veljavnih predpisih. Omenja se, da se bodo izžrebane obveznice, kakor tudi kuponi 3 mesece pred zapadlim rokom izplačevale proti 4% eskomptni pristojbini.

— **Nesreča.** V Dolenji vasi pri Cerknici se je Pavlinova mati za trenutek oddaljila od svojih otročičev. Triletna deklica je po nesreči prišla v dotiko z bližnjim ognjiščem. Vneli so se lasje in obleka. Ze preje bolelni otrok je drugi dan vsled opeklin umrl. — Otroci pač nikoli niso dovolj varovani.

— **Vozni listki** na državnih železnicah so se doslej dobivali le za polne kalendarne mesece. Odslej se bodo dobivali tudi od 16. do 15. nastopnega meseca. To velja tudi za lokalne železnice.

— **Crne koze** se širijo med delavstvom na Hrušici na Gorenjskem. Tja se je odpeljal iz Ljubljane vladni svetnik gospod dr. Zupanc. Zanesla sta tja črne koze dva delavca, ki sta ondi umrla. Ker ne vedó v katerem železniškem vozu sta se vozila na Gorenjsko, bodo morali vse želez. vozove gorenjske železnice razkužiti.

— **S Kuma.** Zadnji dež in sneg o božičnih praznikih sta napravila pri nas jako znatno škodo. Cijavica, ki je vsled dežja nastopila, polomila je veliko sadnega drevja po vrh, a v gozdu je vse polomljeno, kakor po viharju. Ker sneg še vedno zapada, poka v gozdu vse od kraja. Tudi tla so tako ledena, da le čudno, da se v praznikih ni zgodila kaka večja nesreča.

Ljubljanske novice.

Vabilo k božičnici v deškem sirotišču Vincencijeve družbe Collegium Marianaum (Poljanska cesta št. 34) v sredo, dne 6. januarja 1904, ob 5. uri zvečer. Vspored: 1. Meyerbeer: „Krönungsmarsch“, na glasovir in harmoniju gg. dr. A. Karlin in dr. Evg. Lampe. 2. Pozdrav gostov. Deklamacija. 3. Nagovor. 4. Farkaš: Vienac hrvatskih pjesama. Tamburica. 5. a) Bauer: Die Christbäherung. Deklamacija. b) Sardenko: Nove jaslice. Deklamacija. c) Diepenbrock: Der Hirtenknabe von Betlehem. Deklamacija. 6. Petz: Der Winter. Pesem. 7. Sardenko: „Na betlehemskih pašnikih.“ Igra. a) Pastirci, b) Petje, c) Ziva podoba. 8. Pastirci pri jaslicah. Pesem. 9. Farkaš: Svibanjska ružica. Tamburica. 10. Beg v Egipt. Ziva podoba. 11. Schulz: Weihnacht. Pesem. 12. Glasbeni Potpourri raznih skladateljev (Bach, Mozart, Mendelssohn). Za harmonij in glasovir. 13. Sid. Haimel-Purschke: Die drei Kronen. Deklamacija. 14. Cesarska pesem z živo podobo: Avstrijske dežele se klanjajo cesarju. Vstop je dovoljen samo povabljenim.

Predstojništvo. **G. Matej Hubad,** koncertni vodja »Glasbene Matice« se je jako okrepcan na svojem zdravju povrnil v Ljubljano ter prevzame že jutri poučevanje. Danes zvečer mu pevci »Glasbene Matice« prirede podoknico.

Tukajšnja filijalka avstro-ogrské banke si zgradi prihodnjo pomlad v Kaslovih ulicah — poleg »Narodne tiskarne« lastno trnadstropno postopje.

Za Valvazorjev spomenik je darovala kranjska hranilnica 6000 kron.

Trgovsko društvo »Mercur« je imelo včeraj občni zbor, ki je sklenil zopet izdati »Slovenski trgovski vestnik«.

Žrebanje ljubljanskih srečk. V prostori mestne blagajne vršilo se je v soboto ob navzočnosti župana Hrbarja, občinskih svetnikov dr. Krcna in Leneta ter c. kr. notarja Piantana 39. žrebanje srečk ljubljanskega posojila. Izžrebanih je bilo 315 števil. Glavni dobiček pr. 50.000 kron zadela je srečka št. 40.047. Nadalje je zadela srečka št. 35.515 3000 kron, srečke št. 3678, 7279, 30.527 60.563 in 61.384 pa po 1000 kron. Za vse ostale izžrebane srečke odpa-dejo dobitki po 60 kron.

Tatvina. Brezposelni pekovski pomočnik Kazimir Govaševski je danes zjutraj ukradel

mizarju Ivanu Balohu v Kolodvorskih ulicah št. 32, pri katerem je prenočeval. 4 K 68 h denarja, dežnik in dve klobasi. Baloh je tatvino naznanil policiji, ki je Govaševskega še dopoldne izsledila in aretirala. Tat je imel ukradene reči še vse pri sebi.

Konj splašil. Včeraj popoldne se je na Marije Terezije cesti splašal konj Seidlovemu hlapcu Antonu Bezljaju iz Spod. Siške in je zdiral z mesarskim vozom po Bleiweisovi cesti do jahalnice, kjer ga je neki delavec prijel. Nesreča se ni nobena pripetila, samo pri vozu se je zlomilo oje.

Na klavnici sta se v soboto popoldne mesarski vajence Frano Leben in hlapec Karol Oitza skušala, kateri je močnejši. Ker Leben ni mogel Oitza spraviti na tla, spodbil mu je obe nogi, da je z vso silo padel na tla in se na glavi tako udaril, da je ne zavesten obležal na mestu.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani je priredilo 1. jan. svojo običajno novoletno veselico, ki se je v vsakem oziru dobro obnesla. Obisk je bil prav poljven; društvo je odlikoval s svojo navzočnostjo tudi presvetli knezoškof dr. Anton B. Jeglič. Ko je društveni predsednik prof. J. Gnje z d a v iskrenih besedah pozdravil navzoče goste, je nastopil novi tamburaški zbor pod vodstvom g. Stjepana Lehpamera. Zvedeli smo, da se tamburaši šele malo časa vežbajo, zato nas je njih izurjenost toliko bolj razveselila, ker smo prepričani, da bo rokodelsko društvo imelo, ako sodimo po prvem nastopu, prav izvrsten tamburaški zbor. Posamezne tamburaške točke so se morale na zahtevanje občinstva ponavljati. — Kakor pri vseh veseljih, so se tudi včeraj odlikovali društveni pevci pod večšim vodstvom g. Al. Sachsa. Zlasti sta nam ugajala velika zbora: B. Ipavčev »Kdo je mar« in Hr. Volaričev »Domovini«. Pevski zbor, ki je s pravim umevanjem prednašal težke skladbe, kakor tudi solisti (gg. Grobelnik, Ložar, Bajde) so pokazali veliko izvežbanost. Zborom je pripomoglo do lepega uspeha zlasti tudi vrlo spretno spremljevanje na glasoviru po petju je g. L. Tomažič dobro deklamoval ljubko Silvin Sardenkovo pesem »Beračica Bajda«. Na prošnjo društvenega predsednika je presvetli knezoškof v veliki prijaznosti nagovoril navzočne goste in društvenike in v lepih besedah opozarjal, kako organizacija rokodelskih društev vodi do onega miru, ki ga je prinesel Zveličar na svet. Ta mir, ki se doseže po premaganju strasti, je podlaga časne in večne sreče. Tak mir je hotel nakloniti rokodelcem ustanovitelj rokodelskih društev A. Kolping. Sam je jako sveto živel, da je upanje, da bo še prištel blaženikom. To bi bil posebno vesel dogodek za rokodelska društva. Po govoru in višjepastirskem blagoslovu presvetlega knezoškofa je sledila zadnja točka, igra: »Novi zvon na Krtini«, ali »srečna sprava«. Igra je znana, zato omenjamo le, da se je igralo dobro: uloge so bile spretno porazdeljene in dobro naučene. Berač Cotelj (g. R. Vrandić), pa je poskrbel, da smo se pri igri smejali in zabavali. Tako nam je rokodelsko društvo napravilo lep večer.

Ženo napadel. Vincenz Jeraj, delavec stan. v Cerkvenih ulicah št. 21 prišel je danes ob 12 uri ponoči pijan domov. Žena ga je vsled tega oštela, na kar je šel še enkrat v gostilno. Ko se je okoli ene ure vrnil, zaklenil je sobo in začel ženo pretpavati. Udaril jo je najpopred z roko po nosu, da se ji je vlila kri, nato pa je še zagrabil stol in je s stolom bil po njej, da je bila vsa črna. Osemnajstletni sin je hotel mater braniti, nakar ga je pijani oče vrgel po tleh.

V Ameriko. Včeraj ponoči odpeljalo se je v Ameriko 14 oseb.

Cesarjev spomenik. Sedaj so razstavljeni v »Mestnem domu« osnutki za cesarjev spomenik. Vseh osnutkov je dvanajst. Kot prvo darilo (800 kron) priznalo je razsodišče gosp. Svitoslavu Peruzziu; drugo darilo (600 kron) gosp. Frančišku Bernkerju, tretje darilo (400 kron) pa gosp. Ivanu Meštrovicu. Vsi trije gospodje so akad. kiparji na Dunaju. Pohvala pa se je izrekla osnutkom z motto: »Moč«, »Viribus unitis« in »Ljubljana«. Med vsemi osnutki je najbolj realistično napravljen Bernkerjev. Dramatično predstavlja obup družine, pred katero stoji cesar. Peruzzijev osnutek ne ugaja popolnoma, tudi prostor za tak spomenik ni prikladen. Osnutek nima pravega podstavka. Še manj pa ugaja Meštrovicov osnutek v secesionistiškem slogu. Velikanska kroglja, katera prestavlja zemljo; ta pritiska ob steno ljudi, ki se oprijemljejo zemlje. Cesar stoji na vrhu stene ognjen. Osnutek z motto »Moč« ni ni nič posebnega. Na velikanskem podstavku stoji cela podoba cesarjeva. V Trstu v poštem posloju je tak kip. Ugaja nam pa osnutek z motto »Viribus unitis«. Spodaj vodnjak, iz katerega se dviga visoka piramida. Vrh piramide je figuravno napravljena »Pravica«, pod piramido pa »Ljubljenje« in »Mir«. Vendar bi bil to cesarjev spomenik brez cesarjeve podobe. Sicer pa bi bil monumentalni spomenik gotovo primeren prostoru pred justično palačo. Na-

ravnost čudno se pa nam zdi, da ocenjevalci niti omenili niso dveh osnutkov z motto »Dolenjec« in »Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovencev ne gane«. Oba osnutka sta momentalna. Prvi, delo g. Kosa, akad. kiparja na Dunaju — predstavlja velik, bogato okrašen slavolok, v sredi slavoloka stoji sredi cesarjeva podoba. Drugi osnutek — delo akad. kiparja g. Progarja v Celovcu velika piramida, na kateri stoji podoba cesarjeva, ob v znožju piramide stoji Ljubljana in prisega cesarju zvestobo. Na zadnji strani pa je »Ljubljana« ob straneh dva leva. Cesar na konju ni nič novega. Nekateri umetniki so napravili osnutke, ki niso primerni prostoru pred justično palačo. — Občinskemu odboru pa priporočamo, da se odloči za res monumentalen spomenik; ki bo spominjal še pozne radove na plemenitega vladarja — trpina.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Za mestnega detektiva se je izdal. Peter Čebin, delavec v Ljubljani, je prišel v noči na 4. oktobra h kavarnarju Ivanu Pua v Prečnih ulicah ter se mu je predstavil kot policijski detektiv, kateri ima nalog po naročilu policijskega svetnika g. Podgoršeka, kavarno nadzorovati. Kavarnar mu je postregel s pijačo, h koncu ga je še Čebin naprosil naj mu 2 K posodi, češ, da bo že na njega gledal. Kavarnar Pua je šele drugi dan zvedel, da je Čebin le mestni delavec in da ga je osleparil. Obsojen je bil na pol leta ječe.

Književnost in umetnost.

* **Repertoar slovenskega gledališča.** V sredo sta dve predstavi: popoldne klasična žaloigra »Marija Stuartova«, — zvečer senzačna velika igra s sijajno opremo »Potokoli zemlje«. V četrtek pa je opera Čajkovskega »Onjegin«, ki se potem za dalje časa odloži. Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi« se uprizeri v soboto. Naslovno ulogo igra g. Lier. Prihodnja operna noviteta je Mandičev »Peter Svačić« v dveh dejanjih s prologom in epilogom po besedilu dr. Trnoplesarja. Se tekom januarja se uprizerita dramski noviteti »Podkriževalci« in »Vstajenje«.

Strašen požar v Čikagi.

Ker je v Čikagi tudi mnogo Slovencev, gotovo marsikoga pomiri in petolaži poročilo, da so ponesrečene osebe razum dveh vsi Američani; izmej inozemcev je zgorela ena Angležinja, ki je sodelovala v baletu, in neki nemški Avstrijec.

Preiskovalna komisija je dognala, da je varnostno zagrinjalo bilo gorljivo, zato je hitro pričelo goret.

Posesnika zgorelega gledališča, Davesa in Cowesa, so zaprli.

Število mrtvecev znaša skoro že 800.

Par korakov od zgorelega gledališča stoji Garrikovo gledališče, v katerem so v usodnem trenutku tudi igrali. Da ni nastala tudi tu zmešnjava, ravnateljstvo moj posameznimi dejanji ni pustilo nikogar v gledališče in iz gledališča, tako, da so obiskovalci tega gledališča zvedeli za katastrofo še le po končani predstavi.

Pe Čikagi vlada strašna zmešnjava. Dan po požaru je bil v nekem hotelu neznamen ožen. Med gosti je zavladała tolika zmešnjava, da jih je mnogo poskakalo skozi okna.

Najnovejša poročila zopet prinašajo vesti o novem požaru v Čikagi: V noči na dan 2. t. mes. je pogorel v Čikagi hotel Louvre. Tri osebe so zgorele, tri so bile težko ranjene.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Waldeck Rousseau se boljša zdravje. — Glavni dobiček loterije avstrijskega Rudežega križa à 60.000 K je zadela srečka št. 21, serija 9771. — Glavni dobiček kakovske loterije v znesku 50.000 K je zadela srečka št. 21.280 — Umrli je v Parizu sestričina cesarja Napoleona III. princezinja Matilda, stara 83 let, ki je bila v svoji mladosti poročena z ruskim milijonarjem grofom Demidovem, a bila od njega na povelje ruskega carja ločena, ker jo je mož s pslico pretepal. — Panika v cerkvi. Iz Prage poročajo, da je na Silvestrov večer med mašo vzbruhnila panika, ker je padel neki deček raz kora. Ljudstvo je bilo namreč mnenja, da se je podrl kor. — Ren je zamrznen in Renska plovna družba je morala promet popolnoma ustaviti.

Nagrade dramatikom. Dramatika ima zlata tla. Nek angleški list poroča: Gluma „Charlejeva tetka“ je prinesla njenemu pisatelju 320.000 K nagrade. „Madame Sans-Gené“ je donesla gospodu Sardou samo v treh ameriških sezonah 140.000 K. Še večje svote je dobil Sardou iz Londona: en sam podjetnik mu je plačal 1.420.000 K. pet dram, za „Fedora“ samega je dobil v štirih sezonah 600.000 K nagrade. Podjetnik pa je zaslužil s temi deli 14 milijon kron.

Zarubljen vlak. Amerikanska železniška družba „Canadian Pacific Railroad Co“ je dolžila svojega uslužbenca Barry-ja, da si je prilastil na nepošten način 1500 dolarjev. Radi tega ga je policija prijela ter ga odposlala sodišču v Halifax, kjer je bil oproščen. Barry je nato vložil tožbo proti železniški družbi ter zahteval 20.000 dolarjev odškodnine. Sodišče je res obsodilo družbo, da mora plačati to odškodnino, toda to pa nikakor ni prijalo družbi. Radi tega je nameraval tožiteljev zagovornik zarubiti lokomotivo, kar se mu pa ni dovolilo. Preostajalo ni torej drugega, kakor da zarubi na postaji Halifax stoječi tovorni vlak.

25.000 K so nabrali ameriški Čehi in poslali v domovino kanoniku dr. Burianu, da jih razdeli med prebivalstvo, ki je prizadeto po umah.

Na znanje!

Ali ste že blagovolili ponoviti svojo cenjeno naročbo na

„SLOVENCA“?

Ponovite naročnino takoj, da se vam list redno dopošilja.

Cena je razvidna na glavni listi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 4. jan. Avstroogrski delegatje za trg. pogodbo z Italijo se podajo zopet v Rim. Rešiti je še nekaj vprašanj. Kedaj se bodo pričela pogajanja za definitivno pogodbo, še ni gotovo.

Dunaj, 4. januarja. Listi priobčujejo neki pogovor s Pijem X. Poročevalec je, po poročilu teh listov, vprašal sv. očeta, ali se bo obrnil na velevlasti v korist Makedonije. Sveti oče je odgovoril: „Jaz se ne utikam v politiko, razven če morem storiti kaj dobrega. Jaz sem več storil za Makedonijo, kakor moreš storiti ti, moj sin. Jaz delujem, kjer morem za mir. V zadevi spora v Kolumbiji pisal sem predsedniku Rooseveltu in dobil od njega prijazno zagotovilo. Te dni sem dobil pismo od turškega sultana, ki se mi zahvaljuje za moj nastop glede Balkana.“ Poročevalec dostavlja, da sultanovo pismo svetemu očetu ni vzbudilo posebne zaupljivosti, ker je menda jako sumljivo.

Praga, 4. januarja. V Kutni gori se je vršil shod mladočeške stranke. Predsednik mladočeškega kluba, dr. Pacak, je povdarjal, da Čehi niso nič bližje svojim ciljem. Ondi so, kakor njihovi očetje. Čehi niso sami pričeli obstrukcije. Podpirali in branili so dve vladi, za zahvalo so jih potisnili v sedanjí položaj. Govoril je tudi poslanec Herold. V smislu izvajanj govornikov so bile sprejete jako ostre resolucije.

Petrograd, 4. jan. Ruska vlada je naročila novih vojnih ladij in vojnih potrebnih za ladje v kitajskih vodah ter je določila dotični tvrdki natančno dan, kedaj mora biti vse gotovo.

Čikago, 4. januarja. Požar hotela „Louvre“, ki je pogorel 2. t. m., je bil strašen. Ljudje so bežali tudi iz vseh sosednjih hiš, ker so se bali, da se ogenj vsled vetra ne razširi. Ranjenih je težko več oseb.

Ciril-Methodove biškote

zantevajte slovenski rodoljubl v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik S. H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji tlačni tlak 738,0 mm

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura v senci	Vetrovi	Nebo	Padavine v 24 urah
2. 9. zveč.	740,6	-6,1	sl. svzh.	mežla	
3. 7. zjutr.	741,0	-4,9	»	obl.	0,0
3. 2. popol.	740,9	-2,9	sl. sever	»	
9. zveč.	740,5	-3,2	sl. szah.	obl.	
4. 7. zjutr.	737,7	-6,2	sl. juž.	»	0,0
4. 2. popol.	737,0	-1,2	sl. jvzh.	»	

Srednja temperatura četrtka -4,2°, norm. -2,7°
Srednja temperatura petka -3,0°, normale -2,7°

13 1-1

Potrtilim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena in nepozabna mati, oziroma stara mati in tašča, gospa

Alojzija Demscher, roj. Klaus

c. kr. poštarica in posestnica, imejteljica jubilejne kolajne

v Železnikih, dné 2. t. m., ob 9. uri zvečer po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v 71. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb predrage rajnice bo v Železnikih, dné 5. t. m., ob 10. uri dopoldne na pokopališče v Železnikih.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Po želji predrage rajnice se venci hvaležno odklanjajo. Priporoča se pa v molitev in prijazen spomin.

V Železnikih, dné 2. jan. 1904.

Josip Demscher trgovec in zemljiški posestnik. Franc Demscher, c. kr. okrajni tajnik, sinova. Matilda Demscher, rojena Vavken, Mici Demscher, roj. Orél sinahi. Anton Hafner, zemljiški posestnik. Ivo Naglič blagajnični kontrolor, zeta. Alojzija Hafner, Evgenija Vavken, Ana Naglič, hčere. Vsi vnuki in vnukinje.

14 1-1

Podpisani naznanjamo pretužno vest, da je Vsemogočni

Matijo Mrak-a

po dolgi bolezni, večkrat prevedenega s svetimi zakramenti, v nedeljo zvečer dné 3. januarja 1904 ob 8. uri na Boh. Beli poklical k Sebi v bolje življenje.

Za pokojnikom se bode v torek, dné 5. januarja, ob polu 9. uri zjutraj v farni cerkvi na Boh. Beli opravilo mrtvaško opravilo. Nato se bode pa truplo prepeljalo v Radovljico ter pokopalo na ondnotnem pokopališču.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem bodi pokojnik priporočen v pobožni spomin in molitev.

Boh. Bela, Radovljica, 4. jan. 1904.

Marija Mrak, soproga. Matija Mrak, župnik, Franc Mrak, posestnik, sinova.

Mesarski pomočnik,

katerega veseli na svoje začeti, ali na račun, ima na ponudbo lepo bodočnost, z le majhno kavejjo. Vešč naj bi bil slovenskega in če mogoče tudi nemškega jezika.

9 Oženjen ali neoženjen. 8-1

Kje, pové iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“.

ANTON PRESKER

1357 83

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

Izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Ernest Hammerschmidt-a nasledniki
Madile, Wutscher & Comp
trgovina železnin in kovin
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6.
Največja zaloga železnih peči vseh sistemov
Velika izbira posod za premog, pečnih okrilj, pečnih predstav z galerijo in brez galerije, kovinastih stojal
kovinastega orodja v različnih izpeljavah.

1537 12-6

1 gospodična 1

izvežbana v trgovini,

v računstvu, slovenskemu in nemškemu jeziku se takoj sprejme.

Več se poižve v upravnistvo „Slovenca“. 5 1-1

Zahvala.

9 1-1

Velečastiti gospod ekspozit v Barki pri Divači Zdravko Klinar je daroval 200 K za tlak pri „kapelici“ v Kropi. Cerkevno predstojništvo tem potom kliče: Bog povrni!

Ravnokar je izšla Družinska pratika

za leto 1904.

„Družinska pratika“ za leto 1904

s krasno barveno sliko: **Sveća družina** na ovitku, je najlepša izmed vseh slovenskih pratik. Nje vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna ter ima mnogo ličnih slik. — Cena posamnim komadom 24 vinarjev. Odjemalci na debelo dobé jo mnogo ceneje pri naslednjih tvrdkah v Ljubljani:

Auer-Korenčan, J. Kordik, H. Ničman in V. Petričič.

Dobiva se in zahteva naj se v vseh trgovinah na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, v Istri in na Goriškem.

Poskusite pristni rastlinski likér „Florian“

Varstvena znamka.

Po okusu in zdravem učinku prvak likerjev.

Ogreva in oživlja teló, Budí tek in prebavo, Daje dobro spanje.

Lastnik: Edmund Kavčič v Ljubljani.

Vzorci se radovoljno dajejo brezplačno. 1741 2

Stara renomirana in dobro obiskovana

knjižarna

in trgovina s papirjem Tandler v Novem mestu (Kranjsko)

se prodaja iz proste roke takoj

z vsemi postranskimi panogami, ker se nje lastnik umakne v zasebno življenje. Proda se tudi hiša (na Glavnem trgu), posestvo na deželi in lepo ležeča stavbišča. Resne ponudbe naj se pošiljajo naravnost tvrdki sami.

Tovarna za kruh in drugo pecivo

Kantz, Ljubljana

1728 8-3 priporoča

pristni rženi kruh, mešan in črn.

Ta izdelek si je z bok prijetnega okusa in sočnosti pridobil priznanje vseh slojev prebivalstva. Dosegel je z ostalimi izdelki te tovarne najvišjo odliko:

častni križ z zlato svetinjo in diplomo

na mejnarodni razstavi živil v Bordeaux-u.

Prodajajo se hlebel in štruce | Naročila z dežele se izvršujejo najtočneje.

Največja izbira najfinejšega luksusa-peciva biškotov in prepečenca.

Vsak dan zadnje sveže pecivo ob pol 6. uri zvečer.

Dvanajst filijalk in prodajaln.

Higijenični prevozní vozovi za kruh in drugo pecivo.

Gostilničarji in zasebniki,

ki si želte nabaviti oziroma piti dobro kap-
lico, izvolite se obrniti na trdko **Paolo**
Spenza v Rovignu (Istrija), ki je znan
kot proizvajalec najboljših vin.

Cene so primerne: **Beli muškati** a 36-40 K, belo
vino a 30 K in rudeče a 32-36 K hektoliter
1524 15-14

Plinati osečki za sraženje parketnih in
dobre se pri trdko
BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice
Vnanja naročila proti povzetju. 524 24 11-3

Usem narodnim trgovcem
in društvom priporoča umet-
niško društvo „**Uesna**“ ravnočar izšlo
serijo umetniško izvršenih narodnih
razglednic.

Cena jim je: 1749 2-2

60 razglednic (6 različnih) K 4'20
600 razglednic (6 različnih) K 36'—

Uša p. n. naročila naj se izvolijo
poslati na naslov: umetniško društvo
„**Uesna**“, Dunaj III, Rennweg 1.

Zavod za mebliranje in dekoracije FRANC DOBERLET, Ljubljana, Franciškanske ulice št. 10. * Telefon št. 97.

Pohištvo vsake vrste

od najnavadnejšega do najfinejšega.

Zaloga tapet, rolet, karnis za okna, zagrinjal,
preprog.

1108 8

Največja izbira

blaga za pohištvo

Enostavne in luksuriozne
ženitbene oprave,
solidno in poceni izvršene.

Dekoracije.

Oprava celih stanovanj,
hotelov in kopališč.

Katol. Obzornik

Ravnokar je izšel:

I. zvezek VIII. letnika!

„**Katoliški Obzornik**“ je krščanska revija
za verska, filozofska, socialna in literarna vpra-
šanja. Izhaja štirikrat na leto. — Cena 5 K. —
Urejuje **dr. Aleš Ušeničnik**, profesor bogoslovja.
Naročnino sprejema upravništvo „**Katoliškega**
Obzornika“ v Ljubljani.

Izobraženi Slovenci, naročite to revijo, da
se bolj in bolj zbudi med nami krščanska zavest
in navdušenje za krščanske ideale!

V zalogi sta še VI. in VII. letnik, prejšnji
so že pošli.

Slovenski učitelj.

Glasilo krščansko mislečih
učiteljev in vzgojiteljev.

V. letnik.

Izhaja 15. vsakega meseca na
poldrugi poli.

Urejuje in izdaja **Fr. Jaklič**, učitelj.

Naročnino prejema upravništvo
v Ljubljani in znaša celoletno le 4 K.

Kje?

V prodajalni „**Katoliškega tiskovnega društva**“, Ljubljana, **Kopitarjeve ulice 2,**
dobi vsakdo po najnižji ceni!

Molitvenike:

Presveto Srce Jezusovo. — Usnje K 1'80,
zlata obreza K 2'40.

Spomin na Jezusa, usnje 70 h, zlata
obreza 96 h.

Rafael, za odraslo mladino; platno K 1'50,
usnje 1'60, zlata obreza K 2'—.

Jezus dobri pastir, usnje 72 h, zlata
obreza K 1'—.

Odpustiki (Sajovic), usnje K 1'80, zlata ob-
reza K 2'20.

Sveti križev pot (Leon. a P. Mau-
ricio) 80 h.

Srce ali spoznanje in zboljšanje človeškega
srca. Usnje K 1'80, zlata obreza 2'40.

Filoteja. Usnje K 1'80, zl. obr. K 2'40.

Jezus na križu, moja ljubezen. Večja in manjša
ter finejša oblika, od K 1'20 do K 2'20.

Zvonček nebeški. Usnje K 1'10, zlata
obreza K 1'60.

Marija naša pomočnica. Usnje K 1'70, zlata
obreza 2'20.

Sveta nehesa s precej debelimi črkami.
Usnje K 1'40, zlata obreza K 2'—.

dalje:

Vedno češčenje, v usnji K 2'40, z zlato obrezo
K 3'20.

Kruh nebeški, v usnji K 1'80, z zlato obrezo
K 2'40.

Pot v nehesa, za ude III. reda, v usnji K 1'80,
z zlato obrezo K 2'40.

Dušni vodnik, z velikimi črkami, usnje K 2'—,
z zlato obrezo K 2'60.

Večna molitev, v polusnji K 2'—, usnje K 2'40,
z zlato obrezo K 3'—

in mnogo drugih v poljubni obliki in vezavi.

Devocionalije:

Barvani in beli kipi v poljubni velikosti:
Srce Jezusovo, Srce Marijino, Brezm, Spo-
četje, Sv. Anton, Sv. Francišek Asiški in
razni drugi do 1 m višine.

Enotno prirejene svetinje za **moške** in **ženske**
Marijine družbe s trakovi, lepo in solidno
delo.

Rožni vencji v največji izbiri, od najfinejše do
najcenejše vrste; leseni, košeni, biserni,
kokus in drugi; križci v poljubni izdelavi!

Jezušček praški, v razni velikosti, iz kovine
in terra cotta, v lični izdelavi.

Tukaj so tudi vedno v zalogi najraznovrst-
nejše **podobice** s slovenskimi podpisni
in molitvicami, 100 kom, od K —'70 do K 6.

Podobice **Pija X.** 100 kom. K 3'—.

Enako se dobé v največji izbiri **podobe** za
okvir, oljnate barve, raznovrstne velikosti
in cene.

V zalogi so tudi:

Križi s stolom in brez stolja, leseni in ko-
vinski, razne velikosti in cene.

Srebrne svetinje, raznovrstne po K —'90, 1'30,
1'70, 2'90 in višje.

Navadne svetinje iz aluminija: Srca Jezuso-
vega in Marijinega, Naše ljube Gospe, čistega
Spočetja itd. 144 kom. K 1'44 in višje.

Vsprejemne podobice za razne bratovščine itd.

Druge knjige in pisalne po- trebščine:

Papir, pisalni, pisemski vsakovrstne kakovosti
in poljubnega formata, od najfinejšega do
navadnega.

Albumi; razne knjige kot oznanilna knjiga,
knjiga za oklice, in mnoge druge; razno-
vrstne tinte, tuši in drugo **rizbeno orodje**.

Zavitki za pisma in vizitke, šolski zvezki
in druge šolske potrebščine, kot ravnila,
merila, krede, barve, razna peresa itd.

Navadni in fini peresniki, svinčniki, gumi
arabicum, preparacije, šestila od navadne
do najfinejše izdelave itd.

Okviri za risbe, podobice in fotografije, razni
drugi okraski in nastavki iz kovine, lesa itd.,
sploh vsi v to stroko spadajoči predmeti.

V zalogi so tudi:

Stoletna pratika dvajsetega stoletja. (Dr. Gregorij
Pečjak.) Mehko vezana K 1'30, pol platno
K 1'80, pol usnje K 2'—.

Slovenska kuharica. (Magdal. Bleiweis.) Mehko
vezana K 3'—, platno K 3'60.

Roza Jelodvorska. (Spisi Kristof Šmida.) Mehko
vezana 60 h, pol platno 80 h.

Lurški čudeži. (Francoski spisal Henrik Lasér,
Poslovenil Francišek Marešič. — Vezano v
pol platno K 2'—.

Odgovori na ugovore proti sveti veri; iz fran-
coskega prevel A. M. Broš. 60 h, kart. 80 h.

Kratek poduk o sv. zakonu. (Janez Zabukovec.)
Stane 70 h.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča:

Kos, dr. Franc, Gradivo za zgodovino Slovencev v
srednjem veku. I. knjiga (1. 501—800). Izdala „**Leo-**
nova družba“. K 8'—.

Manzoni, Zaročenca. Milanska povest iz sedemnajstega
stoletja. K 2'—.

Sienkiewicz-Podravski, Quo vadis? Roman iz
Neronove dobe. K 3'—, vezano K 4'80.

Sienkiewicz-Podravski, Križarji. Zgodov. roman
v štirih delih. 2 zvezka K 5'20.

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Dva
zvezka vezana K 29'—.

Najnovejše (1904):

Andrees Neuer allgemeiner und österreichisch-
ungarischer Handatlas in 126 Haupt- u. 131 Neben-
karten nebst vollständigem alphabetischem Namen-
verzeichnis (Scobel) vezano K 45'—.

Kdor pozna novejše izdaje Andree-jevoga atlanta, se
pač ne more načuditi krasnim, razločno tiskanim zemlje-
vidom, njih skrajni preciznosti in vestni sigurnosti. Popolno
alfabetično kazalo vseh v zeljevidih nahajajočih se imen
pokaže iskalcu prvi hip določeni predmet. Nova izdaja
nam toliko bolj ustreza, ker avstrijsko monarhijo in nje
pokrajine prav nadrobno precizira in upošteva vsa najno-
vejša geografska dejstva.

De Waal, Mgr. Dr. Anton, Papst Pius X. Ein Lebens-
bild des heiligen Vaters. Mit einem Rückblick auf
die letzten Tage Leo XIII. (Titelbild Pius X. und
137 Abbildungen im Text.) vezano K 4'80.

Fäh, dr. Anton, Geschichte der bildenden Künste.
Zweite Auflage. Mit einem Titelbilde, 36 Tafeln und
940 Abbildungen im Texte. XX + 785 strani vezano
K 30'—.

Herders Konversations-Lexikon. Dritte Auflage Reich
illustriert durch Textabbildungen, Tafeln und Karten.
II. zvezek sega do besede Eldorado, vezan K 15'—.
— E dini večji leksik, pisan s katoliškega stališča, bo
obsegal osem vezanih zvezkov po K 15'—.

Kirsch-Luksch, Geschichte d. katholischen Kirche.
Herausgegeben von der „Oesterreichischen Leo-
Gesellschaft“ in Wien. Mit circa 50 Tafelbildern und
über 800 Abbildungen im Text. Izšlo bo 20—25 se-
šitkov z nekako tritedenskim presledkom. Sešitek
obsega dve do tri pole in 2 prilogi ter stane a K 1'20.
— H koncu dela se izdajo izvirne platnice.

Izbrana in jako bogata zaloga knjig vsake vrste slovnstva, po-
sebno pa liturgičnih, kakor so: Missale Romanum, Missae pro
def., Breviarium Romanum, Horae Diurnae, Rituale etc.

Bogoslovna književnost: Pridige, legende, knjige za premišlje-
vanje in spodbudno življenje. — Molitvenikov največja izbira.

Spisi za mladino. — Cerkevne skladbe.

Tu se izvršujejo najtočneje vsa naročila
na časopise, avstrijske in inozemske.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.